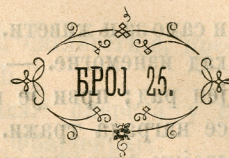

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА НА НЕДЕЉУ НА ПО ТАБАКА. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВ. МЕСЕЧНО. — ЗА ОГЛАСЕ
НАПЛАЋУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 НОВ. И 30 ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

ДОПУНЕ И ИСПРАВКЕ ЗА „ГРАЂУ ЗА ИСТОРИЈУ СРП. ПОЗОРИШТА“

од Јована Ћорђевића.

(Наставак.)

Овака пак дружина није добра, јер не може вршити задаћу, која је народном позоришту намењена. Дакле то стоји, да управа без срца, или без главе не може створити добру позоришну дружину.

На како је онда са сталношћу позоришне дружине? Није никако. Кад се већ у почетку не иде на то, да се добра дружина створи, онда не може бити ни говора, да се нешто одржи, чега и нема. А рђаву дружину, у којој је овладала спекулација, материјализам, комедијашлук, није ни вредно одржати, а и не може се одржати, јер семе квара и расстројства лежи већ у њој самој. Ту је онда легло плетача, интрига, ваташе партаја у публици, реклами и пасквиле по новинама, унутрашње кавге, „страјкови“, званичне болести, и цео дуги низ ситног и крупног оружја из „комедијашког“ арсенала. Као што циганин мења коње, тако оваки глумци мењају своје управе, тако и оваке управе мењају своје глумце. Због таквих честих земљотреса сад од стране глумаца, сад пак од стране управе, нити може позориште да прикупи око себе опробану гарду, на коју се у свако доба може ослонити, која се у подужој заједничкој радњи довољно извежбала, и где су се сви један на другог навикли: нити може и једна глумачка снага рачунити на свој дуг опстанак код таког позоришта, од куда је прва протува из бела света у свако доба истиснути може.

Ово је било о народу и о позоришној управи као заступнику народа.

Сад ћемо да пређемо на другог фактора у позоришту, на глумца. Да би смо боље увидели,

у чему може глумац да погреша против цели народног позоришта, ваља да што тачније означимо границу између глумца идеалисте и материјалисте, или између правог глумца и комедијаша.

Појезија и идеализам је *conditio sine qua non* за сваког вештака, па и за глумца: али то још није све. Глумцу требају од природе још и неки дари и тела и духа, а уз те даре треба још снажна и постојана воља, треба дуго вежбање, требају многа знања. Само се тако долази до вршка, само се тако може стећи лаворвенац позоришне вештине! Али идеализам треба да му остане пратилац до гроба: никаква пега материјализма не сме га окаљати. Црни дани патње и туге, који га за цело на овом путу чекају, нека му и донесу искуства и зрелости; старије године нека га излече од гдекоје илузије млађаног доба: али свети пламен одушевљења, који му у прима као на Вестином огњишту гори, не сме се никад угасити, вештак се не сме никад понизити до занатлије, до спекуланта! Као што племенита вина покрај све јачине свагда задрже у себи и нешто сласти, тако и у глумцу и у старости треба да дотраје још нешто од прве млађане ватре. Па ако му и није као Молијеру суђено да на позорници издаде, а оно су му и при издасању последње мисли његове још на позорници, последње неразумљиве речи још су му одломак од које омиљене улоге!

Прави је глумац чист од користољубља. Он не сања о великој плати, о господском животу: његове се жеље не простиру даље, него да дође до скромног стања, где неће нужду трпети, где ће моћи све снаге позоришту посветити, и само

и само за њ живети, и где га чека безбрижна старост, кад изнемогне. — Он је готов на жртве, на удвојен рад; први је на послу, а последњи онде, где се награда тражи. — Он је пун поверења према својим старешинама и поштује их; према друговима је љубазан и погодан; никога на свету не вређа, а прашта и оне увреде, које су га јаче болеле. — Скроман је, не тражи многа познанства и пријатељства; а ако их случајно нађе, он их поштује и не злоупотребљава их на своју личну корист, а још мање на штету својих другова. — Он је глумац само на позорници, иначе је у одећу и понашању као и други човек, нити га можеш од осталог уљудног света распознати. — Он није ни тврдица, ни расипач; али са пријатељем и сиромасом поделиће и последњи свој новчић; — клони се од дугова, док икако може, — а ако је дужан, плаћа уредно. — Он није ни у добру охол, али је и у сиромаш-

тву поносит; тешко ће примити помоћ и од пријатеља, а милостије ни од кога: али за пријатеља и сиромаса готов је да проси од куће до куће. — Искрен је и отворен; с тога ће често згрешити против формалности и етикеције, али никад против истине, правде и поштења. — Он је чист од сујете, али не од славољубља, и то му се не може ни замерити. С нуждом ће се још борити, оскудицу ће и отрпети: али зар да се одрече и оно мало славе, оно мало јавнога признања, које му је и онако његова једина, горко заслужена плата? А не, тога се прави вештак никад не одриче, не може се, не сме се одрећи! — А кад му се и то украти, онда су то једине, али крваве сузе, које он у потаји лије, па ипак му понос не допушта, да тражи најмљене пљескаче, плаћене венце и наручене хвале по новинама!

(Наставиће се.)

ГРАЂА ЗА ИСТОРИЈУ СРПСКОГ ПОЗОРИШТА.

(Наставак.)

411. „Сеоска кућа на друму,“ шаљива игра у 1. чину, написао А. Коцебу, превео, С. Димитријевић.

412. „Седам сто седамдесет и седам,“ шаљива игра у 1. чину, од Лебрина, превео Ужаревећ.

413. „Синовац и стриц,“ шаљива игра у 3 чина, од Ф. Шилера, превео (?).

414. „Сеоски племић први пут у граду,“ лагедија у 5 чинова, написао А. Коцебу, превео Ј. Цар.

415. „Сампијеро,“ трагедија у 5 чинова од Халма, превео Ужаревећ.

416. „Смртни рог,“ жалосна игра у 5 чинова, од В. Ига, превео Ужаревећ.

417. „Слика љубазнице,“ шаљива игра у 3 чина, од Бауернфелда, превео Милан.

418. „Слепци,“ изворна драма у 3 чина, од Љ. Вукотиновића.

419. „Сребрни пир,“ позоришна игра у 5 чинова, написао А. Коцебу, превео Галац.

420. „Стрелци,“ драма у 4 чина, од Бабора, превео Шандор.

421. „Светислав и Милева,“ трагедија у 5 чинова, од Ј. С. Поповића.

422. „Смешка на прозору,“ шаљива игра у 1 чину, од Хосеја, превео Вежић.

423. „Странољубље Црногораца,“ драма у 2 чина, написао маркез де Бона, превео (?).

424. „Симпатија — антипатија,“ пародија у 2 чина, од С. Поповића.

425. „Слепи миш,“ шаљива игра у 1. чину, од Јоакима Вујића.

426. „Стјепко Шубић,“ драма у 2 чина, од Ивана Кугуљевића Сакцинског.

427. „Састанак у Зрињу,“ драма у 3 чина, од Љ. Вукотиновића.

428. „Садникова деца,“ позоришна игра у 3 чина, од (?), превео (?).

429. „Славонска женидба,“ шаљива игра у 3 чина, од (?), превео (?).

430. „Светковина Занатлија,“ шаљива игра у 1. чину, написао Анџели, превео С. Димитријевић.

431. „Свадљива браћа,“ позоришна игра у 3 чина, написао Колен Дарлевиљ, превео С. Димитријевић.

432. „Супруг за један сат,“ изворна шаљива игра у 1. чину, од Антолека.

433. „Смрт краља Дечанскога,“ трагедија у 5 чинова, од Јована С. Поповића.

434. „Саћурица и шубара,“ шаљива игра у 4 чина, с певањем, од Илије Округића Сремца.

435. „Срнац,“ шаљива игра у 3 чина, од Коцебуа, превео С. Димитријевић.

436. „Самоубијца,“ шаљива игра у 1. чину, од Е. Скриба, превео (?).

437. „Сережани,“ оперета у 1. чину, од Ј. Суботића и Кека.

438. „Сплетка и љубав,“ жалосна игра у 5 чинова, од Ф. Шилера, превео Јов. Ђорђевић.

439. „Сновање по зраку,“ шаљива игра у 4 чина, од Вајднера, превео (?).

340. „Сеоска простодушност,“ шаљива игра у 4. чина, од Тепфера, превео (?).

441. „Стари бака и његов син хусар,“ позо-

ришна игра у 3 чина, од Е. Сиглигетије, превели Јов. Ђорђевић и Л. Илић.

442. „Свадба код светиљака,“ оперета у 1. чину, од Офенбаха, превео Ј. Фрајденрајх.

443. „Супруг пред врати,“ оперета у 1. чину, од Офенбаха, превео (?).

444. „Савојарди,“ оперета у 1. чину, од Офенбаха, превео Удбински.

445. „Сирота и убијца,“ драма у 3 чина, од Федерика, превео С. Димитријевић.

446. „Скупац,“ позоришна игра у 5 чинова, од Молијера, превео Вежић.

447. „Својаталац,“ жалосна игра у 4 чина, написао Делпини, превео (?). (Наставиће се.)

Л И С Т И Њ И

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Два нареднина“) приказана су, због изненадне болести неких представљача, у место 14. у петак 15. фебруара. Улогу Љубомирову предузео је Сајевић, а Ружичину Недељковића.

Тај комад увео би већ до сад и у нашем позоришном врту, што уз дирљиви „пример пријатељства“ има и несаразмерни приложак: прослављање војничкога реда; али га држе неколике лепе улоге, које кад су у добрим рукама, као тога вечера, може човек за часак да заборави на застарелу тежњу, шта више, може да нађе и уживања. Два најважнија стуба у томе комаду јесу Ђорђе и Софија (Ружич и Ружичка), који нас дирнуше и занеше својом игром без мане. Љубомир (Сајевић), у свом ванредном стању, беше доста прикладан на њих. Особиту хвалу заслужује и тамничар (Лукић), који је тако врстан био, да су тек сад како ваља искочиле неке стране његова љубазног хумора. На против Пешићу би требало много више студије за Марићеву улогу. Мајор (Соколовић) беше у једном тренутку за целу публику управо смешан. Завршићемо тим, да су на свом месту били: Зорич као непознати, Добриновић као Тома и деца М. Зорићева и Љ. Недељковић.

браженом свету познатог дела „Париза у Америци“ и двадесет других дела на гласу.

* (И ракија лечи.) Американски лист „Tribune“ описао је бој са змијом и лековитост ракије баш онако по американски. Тежак Џон Ејса купи близу села Клеа сено. Из траве искочи у један мах змија звечарка на њ, али је он некако zgodно одбаци од себе. Змија скочи и по други пут на њ и угризе га за ногу. Џона не смете ништа, него се да у потеру за змијом и смакне је. Кад је убио змију, узме дувана, натрпа га у рану и пође кући. За неколико тренутака иза тога ослепи, па је једва једвице могао доћи до своје куће, која је била миљу далеко од места, где га је змија ујела. Код куће му дадоше да пије ракије, колико је год хтео, а кад већ није могао пити, а они га стану залевати њоме. На рану су му привијали сваки час ново лишће од дувана, и човек оздрави до сутра дан са свим.

* (Веселите се носови.) Неко из Франкенштајна у Немачкој зготовљава особиту врсту бурмута, коме је надено име: „Ostindische Tabakfüllungsrinde.“ Изврсни овај бурмут прави се од пращине, од угљевља, од дувана и од неких мирисавих ствари.

* (Шта вреди реклама.) Неки Американец означио је вредност рекламе овом приспобом: „Хтећи трговати, а не објављивати свога посла, то је толико, колико лепој женској хтећи показати кроз зелено стакло, да је волиш од свег срца. И у једном и у другом случају знаш, што радиш, али осим тебе не зна твоје мисли нико.“

* (Жестона љубав.) Нека млада Американка, која је баш довршила своје науке на неком париском заводу, хтеде једнога учитеља на оном заводу убити из револвера, што није хтео с њом побећи из Париза. Чудновата јунакињу, која носи лепо име Елвира, послали су одмах њезиним родитељима у Масачузет.

С И Т Н И Ц Е.

* (Мак Махон и Лабулеј.) На некој вечерњој забави у Паризу представи неки посланик са деснице Мак Махону, садашњем председнику француске републике, чувенога Лабулеја. Том приликом рече Мак Махон од речи до речи ово: „А да нисте ви род неком Лабулеју, који је некада био капетан у главном штабу? Добро сам га познавао; имао је чудновату срећу у пецању риба! Једно вече ухватио је три велике моруне!“ — То беше све што је Маршал Мак Махон знао казати списатељу целоме изо-

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

39. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТПЛАТИ 27.

У НОВОМЕ САДУ У ЧЕТВРТАК 28. ФЕБРУАРА 1874.

ПАРИСКИ КОЧИЈАШ.

Позоришна игра у 5 чинова, по француском оригиналу прерадио Ј. Халман, с немачког превео М. Х. С.

ОСОБЕ У ПРВОМ И ДРУГОМ ЧИНУ.

Клод Тибо	Ружић.
Мадлена, жена му	Д. Ружићка.
Марија, дете им	М. Зорићева.
Пијер, чизмар и звонар	Рашић.
Роже	Зорић.
Странац	Суботић.

Збива се у Савоји 1795. године.

ОСОБЕ У ТРЕЋЕМ, ЧЕТВРТОМ И ПЕТОМ ЧИНУ.

Гроф Даренго	Суботић.
Грофица, жена му	Д. Ружићка.
Марија, кћи јој	Л. Маринковићева.
Роже, пуковник	Марковић.
Клод	Ружић.
Пијер	Рашић.
Марсељ	Лукић.
Франсоа	Добриновић.
Жан, послужитељ пуковников	Божовић.

Збива се у Паризу 1809 године.

Поштовани претплатници умољавају се, да би изволели исплатити други а већ сада и трећи део своје претплате или у трговини браће Поповића или у вече на каси.

Улазнице се продају у писарници позоришној (стану матичином) од 9—12 пре подне и од 3—5 сахата после подне, а после на каси.

Поједини бројеви овога листа продају се обдан по 5 н. а. вр. у српској народној задружној штампарији, у позоришној писарници и у вече на каси.

ВОЛУЈУ: Н. НЕДЕЉКОВИЋ, Ј. ПОПОВИЋЕВА, Л. и Б. ХАЦИЋЕВА, Ћ. СОКОЛОВИЋ. А. ПЕШИЋ.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.